

Dokument nr. 8:1

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentant Carl I. Hagen om endringer i statsbudsjettet for 2000

Til Stortinget

1. Bakgrunn

Anslagene for oljeinntektene var i det opprinnelige statsbudsjett for 2000 av Regjeringen anslått til 85 120 mrd. kroner og dette medførte et overskudd i statsbudsjettforslaget på 79 238 mrd. kroner. Statsøkonomien går altså med et meget betydelig overskudd og oljeinntektene må reduseres enormt før det nærmer seg underskudd. I Revidert nasjonalbudsjett som Stortinget behandlet 16.juni 2000 anslo Regjeringen oljeinntektene (statens netto kontantstrøm fra oljevirkksomheten) til 138120 mrd. kroner, altså en økning på 53 mrd. kroner. Senere har oljeprisen i kroner til dels vært betydelig høyere enn det siste anslaget, men utviklingen er selvsagt usikker. Det er likevel helt åpenbart at Norge uventet har fått betydelige inntekter som de ordinære budsjetter og derved utgifter ikke er basert på. Disse nye og udisponerte pengeinntekter som landet mottar kan selvsagt enten spares for fremtiden eller benyttes til formål som er meget nødvendig i det norske samfunn.

De økte inntekter til staten er en virkning av de økte oljepriser, mens virkningen for innbyggerne i Norge er økte drivstoffkostnader. Dette skyldes at Fremskrittspartiets forslag om nedsettelse av drivstoffavgiftene for å hindre at den ubudsjetterte og ikke planlagte vekst i drivstoffkostnader skulle stoppes, ble nedstemt. Staten har altså fått langt flere penger, mens innbyggerne og næringslivet har fått økte kostnader som følge av økte priser på dieselolje og bensin. Disse økte priser kunne lett ha vært stoppet gjennom avgiftslettelser slik at de opprinnelige forutsetninger for bensinpriser og dieselpriser kunne vært opprettholdt i samsvar med det som lå i det vedtatte budsjett for 2000. Det kan også påpekes at andre forutsetninger fra det opprinnelige budsjett ble fraveket i det kostnadsveksten som følge av lønnsoppjøret ble høyere enn tiltenkt i og med at Fremskrittspartiets forslag om å tilby skattelettelse tilsvarende tre kroner i timen i lønnsøkning ikke ble imøtekommet. Som følge av den mangelfulle oppfølging av det opprinnelige budsjett ved innføring av avgifts- og skattelettel-

ser har det medført en økt prisstigning og økt kostnadspress i økonomien stikk i strid med det som var planlagt i det opprinnelige statsbudsjett som ble vedtatt av Bondevik-regjeringen med støtte fra Arbeiderpartiet. Den unødvendige prisstigning som følg av at man sa nei til avgiftslettelser og skattelettelser istedenfor bruttolønnsøkninger har også medført en økning i rentene fra Norges Bank, noe som har medført en ytterligere forverring av kjøpekraften til folk flest i forhold til det som lå i forutsetningene i nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet for 2000. Sentrumpartiene og Arbeiderpartiet som vedtok statsbudsjettet kunne selvsagt ha sikret at både prisforutsetningen og kostnadsforutsetningen hadde vært bibeholdt gjennom skatte- og avgiftsreduksjoner og det ville også sannsynligvis ha hindret de siste renteøkninger.

Det må også påpekes at utviklingen gjennom 2000 har klarlagt at det er oppstått vanskeligheter med økonomien i landets sykehus i større grad enn det som var forutsetningen ved vedtagelsen av statsbudsjettet og det som ble hevdet fra Regjeringen under behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett. Det er således hevdet fra flere sykehus som har foretatt innstramminger i sin aktivitet når det gjelder behandling av pasienter at mangel på penger er årsaken til innskrenkninger. Sykehusene kan ikke utnytte full tilgjengelig arbeidskapasitet fordi det mangler penger til å betale lønn, overtid eller oppgradering av deltidsstillinger til heldagsstillinger. Det er således klart at det ikke bare er mangel på leger, sykepleiere, hjelpepleiere og annet personell som er årsaken til manglene i sykehusene, men også på penger til å betale folk for en arbeidsinnsats.

Det er selvsagt begrenset hva man kan gjøre på slutten av et år når det gjelder endringer i statsbudsjettet særlig på utgiftssiden, men noe av merinntektene må kunne benyttes til helt spesielle formål og det vil derfor i dette dokumentforslag bli tatt opp forslag om at staten direkte dekker alle underskuddene i landets sykehus fra foregående år som ellers må dek-

kes inn gjennom innsparinger i driften for inneværende år. Samtidig bør det bevilges direkte fra staten for inneværende år det som er nødvendig for at alle sykehus i de siste to måneder av året kan utnytte all tilgjengelig kapasitet som kan kjøpes for penger slik at flere behandlingstrengende mennesker får den nødvendige behandling. Det forutsettes at det også for neste år bevilges direkte nødvendige midler for at sykehussektoren kan arbeide med full kapasitet til beste for befolkningen. Imidlertid er det relativt klart at de betydelige ventelister og køer av pasienter som trenger behandling ikke vil kunne elimineres før på meget lang tid dersom det er den norske behandlingsskapasitet som skal legges til grunn. Det er imidlertid fullt mulig å gjøre noe med dette problemet hvis man i stor grad iverksetter kjøp av operasjonskapasitet og behandlingsskapasitet i andre land hvor slik kapasitet er tilgjengelig. Dette er mulig for et land som disponerer tilstrekkelig med penger, slik som den norske stat nå gjør gjennom de uventede og uplanlagte inntekter som staten mottar i år 2000. Norge står overfor et enkelt valg, nemlig valget mellom å la behandlingstrengende syke mennesker dø, lide med smerter i køer og på venteliste eller å bruke en mindre del av de ekstraintekter ingen visste vi ville få da budsjettet for 2000 ble laget. Når vi selv om vi bruker noen milliarder kroner til å kjøpe behandlingsskapasitet i andre land allikevel står langt bedre økonomisk stillet enn planlagt, må vi selvsagt bruke noe av "Lottogevinsten" til å få behandlet syke mennesker og til å få fjernet alle køer og ventelister som kan kjøpes for penger brukt i andre land. Slike kjøp av operasjons- og behandlingsskapasitet må imidlertid organiseres, og det tas i dette dokumentforslag opp forslag om opprettelse av et eget kontor i statlig regi for kjøp av operasjons- og medisinsk behandlingsskapasitet i andre land.

2. Nærmere om de enkelte forslag til endringer i statsbudsjettet for år 2000

2.1 Drivstoffavgifter

Stortinget la til grunn en oljepris på kr125 pr. fat ved behandlingen av statsbudsjettet for inneværende år. Oljeprisen er nå i området kr 2 60 pr. fat og har vært over kr340 pr. fat i år.

Bensin- og autodieselprisene har dermed gjennom året vedvarende vært svært mye høyere enn hva som ble lagt til grunn som forutsetning ved budsjettbehandlingen. Dette har ført til svært mye høyere transportomkostninger for næringsliv og husholdninger. Norges Bank fastslår i sin inflasjonsrapport for 3. kvartal at oljeprisen og avgiftene har drevet konsumprisindeksen i været og dermed nødvendiggjort de kraftige renteøkninger gjennom året. Renteøkningene rammer næringsliv og husholdninger, de svakeste rammes hardest. Når Norges Bank selv viser til oljeprisen og avgiftene som årsak til økningen i infla-

sjonen, underbygger det Fremskrittspartiets påstand om at en tidlig nedsettelse av avgifter og skatter ville kunne hindret renteoppgangen.

Den svært høye oljeprisen har ført til eventyrlige oljeinntekter til statskassen. Anslagene for 2000 varierer opp mot i overkant av 200mrd. kroner, som er drøyt 1 20mrd. kroner mer enn Stortinget la til grunn ved budsjettbehandlingen for 2000. I forhold til det vedtatte budsjett kan altså dette "ekstraoverskuddet" beløpe seg til over 100 mrd. kroner.

Vi har dermed den situasjon at statskassen profiterer på samme tid som næringslivet og husholdningene opplever en sjelden sterk økning og et sjeldent høyt nivå på drivstoffpriser kombinert med kraftige renteøkninger.

De høye drivstoffprisene fører til at konkurranseutsatt norsk næringsliv sakker akterut. Transportkostnadene internt i Norge vil alltid være høye på grunn av avstandene. Spesielt vil det nordnorske eksportrettede næringsliv alltid ha en konkurranseulempe som følge av sin lange avstand til markedene. Denne normalsituasjonen forverres kraftig ved at Norge også har tilnærmet europarekord i drivstoffpriser. Pr. 28 .august 2000 var gjennomsnittlig pumpepris for autodiesel i EU kr 6 ,86 pr. liter. I Norge var prisen kr 9,89 pr. liter. Bare Storbritannia har høyere priser. Norsk transportnæring alene er i ferd med å bli utkonkurrert av utenlandske selskaper som fyller diesel i utlandet for å transportere gods i Norge.

Det må konstateres at Stortingets budsjettforutsetning om oljeprisen har sviktet. Dermed har forventningen om pumpepris for drivstoff sviktet. Næringsliv og husholdninger bruker mer enn forutsatt av sin disponible inntekt på renter og transport. Regjeringens og flertallets passivitet overfor drivstoffavgiftene har således gitt husholdningene og næringslivet et dårligere økonomisk utgangspunkt enn det som var forutsatt i nasjonalbudsjettet. For å bringe balanse i regnskapet og yte noe tilbake for den utilsiktede innstramning dette har medført hittil i år, fremmes med dette forslag til nye avgiftssatser for bensin og autodiesel slik at pumpeprisen i Norge kommer ned i ca. kr6,90. De nye og lavere avgiftssatser er foreslått gjort gjeldende fra og med 1.november 2000. Det er ingen grunn til å vente og Stortinget har da også i andre sammenhenger demonstrert evne til å lage nye lover på rekordkort tid når den politiske vilje er til stede. Fremskrittspartiet vil for øvrig vise til sine forslag om bevegelige drivstoffavgifter for å sikre en stabil bensin- og dieselpriis mellom kr6,50 og kr7,00 pr. liter som vil bli tatt opp igjen noe senere.

2.2 Sletting av underskudd og full kapasitetsutnyttelse ved norske sykehus

Flere sykehus, både regionsykehus, statssykehus og lokalsykehus fikk underskudd i 1999 som de etter regelverket må dekke inn i løpet av to år. Flere syke-

hus har varslet at den eneste måte de vil make dette på er gjennom en reduksjon i sin behandling av syke mennesker. Dette vil sannsynligvis bety flere unødvendige dødsfall, syke som lider med smerter, mange som går sykemeldt og flere som kanskje aldri vil kunne få den nødvendige behandling fordi de blir for skrøpelige eller for gamle for operasjon.

Det er hevdet at det ikke kommer sykepleiere, hjelpepleiere eller leger opp av borehullene i Nordsjøen. Dette er både riktig og feil. Selvsagt er det olje og gass som produseres i Nordsjøen, men de pengeinntekter for staten som oljen og gassen veksles om i kan fremskaffe flere leger, sykepleiere og hjelpepleiere. Det kan enten gjøres gjennom ansettelser av medisinsk personell hvis tilgjengelig, men også gjennom ansettelser av kontorpersonell, serveringspersonell og servicepersonell som kan overta funksjoner som i dag utføres av det medisinske personell der dette er mulig. Det er også mulig å innlede forhandlinger med de medisinske faggruppers fagforeninger om å tilbakeføre ledelse- og bestemmelsesrett for hvilke arbeidsoppgaver som skal utføres av hvilken faggruppe til sykehusledelsen (stoppe profesjonskampen), samt bedre fleksibiliteten og ledelsesrettigheter i bytte mot økte lønninger (etter modell av læreroppgjøret). For å dekke oppsamlede underskudd ved de norske sykehus, samt å sikre tilstrekkelige midler slik at ikke mangel på penger er en begrunnelse for at ikke maksimal kapasitetsutnyttelse for operasjoner og behandling av syke mennesker utnyttes, foreslås en tilleggsbevilgning på 2000 mill. kroner for inneværende budsjettermin. Bevilgningen gjøres som en overslagsbevilgning og det forutsettes at midlene stilles til rådighet direkte til de enkelte sykehus basert på innsendte oppgaver over regnskapssituasjonen, samt muligheter for å øke kapasiteten hvis penger stilles til rådighet fra og med 1. november 2000.

2.3 Opprettelse av et Statens kontor for kjøp av medisinske operasjoner og tjenester fra utlandet (SKKMOTU)

Ved de norske sykehus føres det i dag lister over pasienter som venter på nødvendige operasjoner og medisinsk behandling, men som følge av kapasitetsproblemer er det til dels langvarig ventetid. I tillegg kommer selvsagt ordinært kjøp av behandlingsskapasitet for spesielle pasientgrupper som revmatikere, psoriasispatienter og andre som blir bedre ved behandling i land med varmere og bedre klima etter nærmere regler i folketrykksystemet. Dette forslaget omhandler imidlertid ikke nå denne siste og permanente gruppe, idet Fremskrittspartiet vil komme tilbake til en generell forbedring av tilskuddsregelverket for disse grupper i den ordinære budsjettbehandling.

Slik Fremskrittspartiet ser det er det nå uakseptabelt med en ventetid over to måneder for nødvendig

medisinsk behandling eller operasjon, dersom slik operasjon eller behandling er tilgjengelig for kjøp i andre land. Det er også uakseptabelt å avvise refusjon for behandling i utlandet der det norske helsevesen er maktesløst, mens det i andre land er tilgjengelig ekspertise med en rimelig grad av suksess. Dett skyldes at Norge nå har en meget betydelig pengeløshet, men mangelfull kapasitet og ekspertise i eget land for mye medisinsk behandling.

Det foreslås derfor opprettet et eget kontor (SKKMOTU) som skal organisere kjøp av behandlingsskapasitet fra sykehus og behandlingssinstitusjoner i andre land. Et slikt kontor bør kunne opprettes i løpet av noen uker med en stillingsramme til å begynne med på ca. 20 personer. Samtidig innføres det et system hvor alle sykehus kan innrapportere alle pasienter som er utredet for behandling eller operasjon, men hvor kapasitetsmangelen er slik at behandling ikke vil kunne påbegynnes før etter to måneder. Kontoret forventes å raskt skaffe seg en oversikt over hvilke sykehus i Europa som mot betaling kan t imot ulike pasientkategorier, samt en kvalitetsvurdering av disse tilbud. Videre må det utvikles rutiner for kjøp og organisering av transportkapasitet for de pasienter som velger å la seg behandle i utlandet fremfor å vente i usikkerhet i Norge, samt for oppholdssystemer i de enkelte land. Det må videre lages noen enkle regler for mulighet til å ha med seg pårørend og andre praktiske spørsmål. De utgifter dette vil medføre vil bortsett fra kontorets egne driftskostnader på ca. 20 mill. kroner pr. år ikke påvirke norsk innenriksøkonomi idet utgiftene til transport, opphold og betaling for operasjonen eller behandlingen vil påløpe i utlandet. For å sikre at kontoret vil kunne starte opp, samt sikres midler til ett års drift foreslås det å bevilge 20 mill. kroner til driften av kontoret og 3 000 mill. kroner (3 pst. av engangsoverskuddet) på 100 mrd. kroner ekstra i 2000 og begge bevilgninger gjøres overførbare til neste år.

3. Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

I Stortingets vedtak om særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2000 gjøres følgende endringer med virkning fra 1. november 2000:

Avgift på motorvogner

V. Avgift på bensin

§ 1 nytt annet ledd skal lyde:

Fra 1. november 2000 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a) For blyholdig bensin med blyinnhold over 0,05 g/l: kr 2,02,
 b) for blyholdig bensin med blyinnhold 0,05 g/l eller under: kr 1,48,
 c) for blyfri bensin: kr 1,23.

VI. Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)

§ 1 nytt annet ledd skal lyde:

Fra 1. november 2000 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen med kr 0,70 pr. liter mineralolje til framdrift av motorvogn.

II

Med virkning fra 1. november 2000 opprettes et Statens kontor for kjøp av medisinske operasjoner og tjenester fra utlandet (SKKMOTU) med oppgave å organisere kjøp av operasjonskapasitet og medisinske tjenester fra sykehus og helseinstitusjoner i utlandet for pasienter som må vente mer enn 2 måneder for nødvendig behandling i Norge, samt utarbeide rutiner for kvalitetssikring og organisering av transport og opphold for pasienter og eventuelt nødvendige pårørende

III

På statsbudsjettet for 2000 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
Utgifter:			
732		(Nytt) Sletting av underskudd ved norske sykehus og til å sikre full kapasitetsutnyttelse ved norske sykehus, overslagsbevilgning, bevilges med.....	2 000 000 000
736		(Nytt) Statens kontor for kjøp av medisinske operasjoner og tjenester fra utlandet	
	01	Driftsutgifter, kan overføres, bevilges med	20 000 000
	60	Tilskudd til kjøp av tjenester, kan overføres, bevilges med	3 000 000 000
Inntekter			
5536		Avgift på motorvogner m.m.	
	76	Avgift på bensin, reduseres med	550 000 000
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift), reduseres med	320 000 000

3. oktober 2000